

Wojewódzki konkurs przedmiotowy z geografii dla uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych

ETAP WOJEWÓDZKI

KOD UCZNIA:

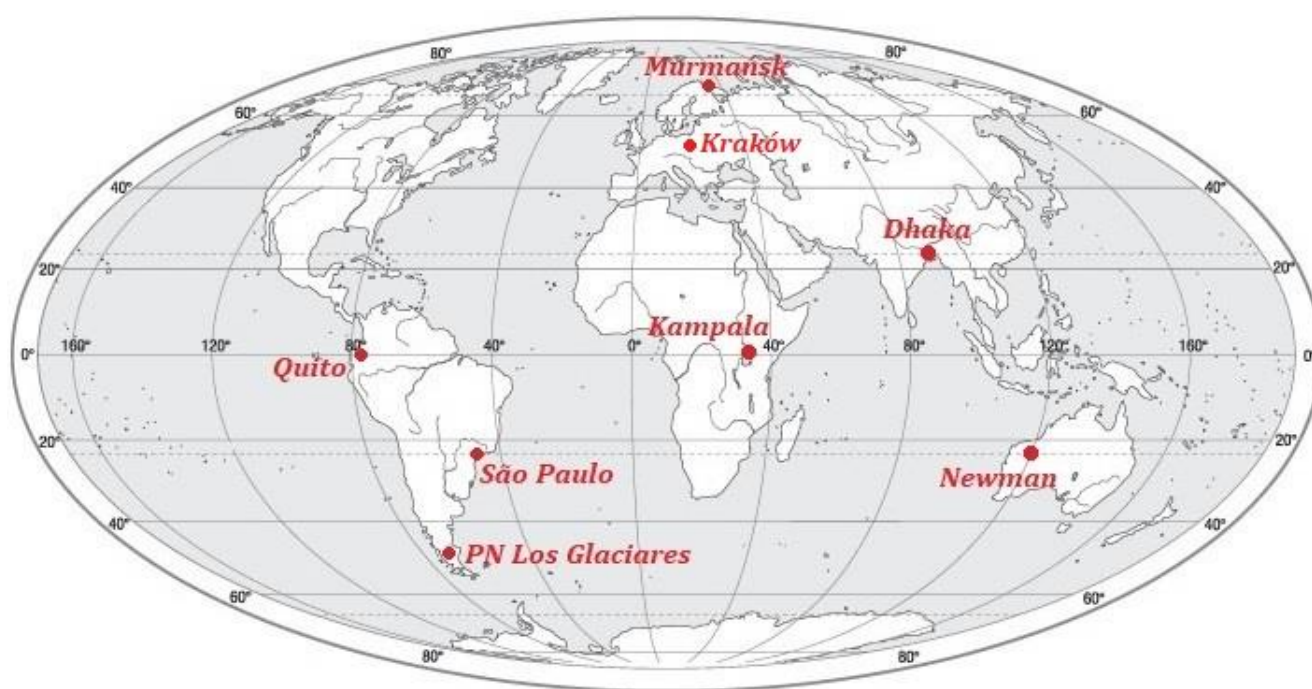
Maksymalna liczba punktów: **110**

Liczba uzyskanych punktów: _____

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, przeczytaj uważnie poniższą instrukcję.

1. *Wpisz w wyznaczonym miejscu powyżej swój kod ustalony przez Komisję konkursową. Nie wpisuj swojego imienia i nazwiska.*
2. *Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy arkusz testowy jest kompletny – składa się z **16 stron** i zawiera **19 zadań**. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji konkursowej.*
3. *Czytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia oraz wskazówki do każdego zadania.*
4. *Udzielaj odpowiedzi lub zaznaczaj zgodnie z poleceniem i umieszczaj je w miejscu do tego przeznaczonym.*
5. *Odpowiedzi zapisuj długopisem lub piórem z niebieskim albo czarnym tuszem.*
6. *Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.*
7. *Nie używaj korektora. Jeśli się pomylisz, błędną odpowiedź otocz kółkiem i ponownie zaznacz poprawną odpowiedź.*
8. *Na ostatniej stronie testu znajdziesz miejsce na brudnopis. Umieszczone w nim notatki nie podlegają ocenie.*
9. *Pracuj samodzielnie.*
10. *Nie wolno wносить telefonów komórkowych do sali, w której odbywają się zawody.*
11. *Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów, którą można uzyskać za poprawne rozwiązanie zadania.*
12. *Całkowity czas przeznaczony na rozwiązanie testu wynosi **60 minut**.*

Zadanie 1. Na mapie zaznaczono położenie kilku obiektów. Do każdej z opisanych sytuacji dobierz właściwy obiekt spośród zaznaczonych na mapie i podaj jego nazwę. [0-5 pkt]

Na podstawie materiałów dydaktycznych wydawnictwa Nowa Era

22 grudnia Słońce góruje na wysokości 43° po południowej stronie nieba:

22 grudnia jest noc polarna:

22 czerwca Słońce góruje w zenicie:

21 marca Słońce góruje na takiej samej wysokości, jak w Krakowie:

Słońce wschodzi o około 6 godzin i 40 minut wcześniej niż w Krakowie:

Zadanie 2. Poniższe zdania opisują przebieg granic między kontynentami. Wpisz w wy kropkowane miejsca wybrane nazwy obiektów geograficznych z podanych poniżej. [0-6 pkt]

- Beringa • Borneo • Elbrus • Gibraltarska • Haiti • Kanał Mozambicki • Kanał Sueski • Kaukaz •
- Madagaskar • Nowa Kaledonia • Nowa Zelandia • Ormuz • Panamski • Tehuantepec • Ural •

Część granicy między Europą i Azją przebiega wzdłuż wschodnich podnóży gór

Granice między Azją i Afryką stanowi Przez Cieśninę

przebiega granica między Azją i Ameryką Północną. Przesmyk jest granicą

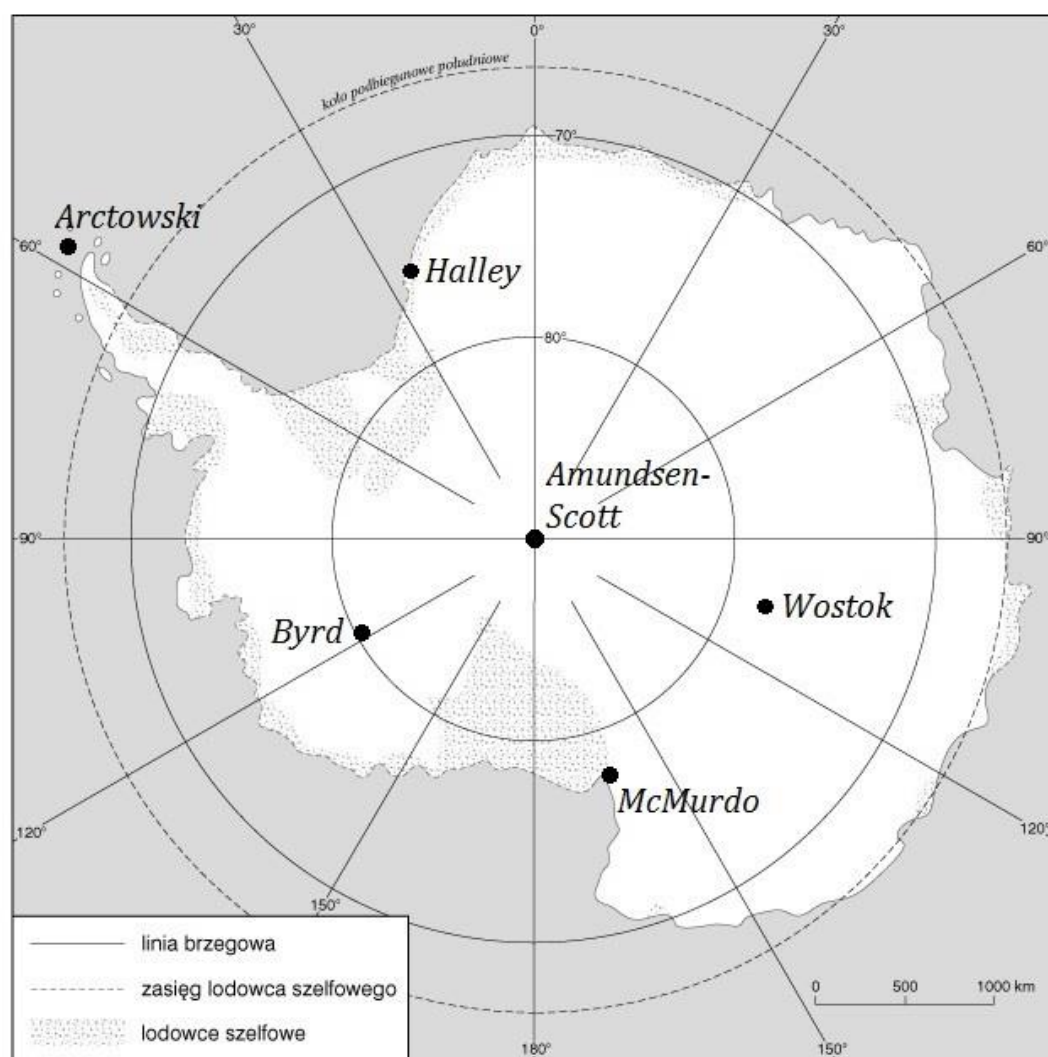
między Ameryką Północną i Ameryką Południową. Granica rozdzielająca Azję z kontynentem

Australia i Oceania przebiega przez obszary wodne w ten sposób, że do Azji należą m.in. wyspy

Sumatra, Jawa i, zaś do tego drugiego kontynentu – Nowa Gwinea

i

Zadanie 3. Na mapie zaznaczono położenie wybranych stacji badawczych. Podaj nazwy stacji – spośród zaznaczonych na mapie – które spełniają określone warunki. [0-6 pkt]

Na podstawie materiałów dydaktycznych wydawnictwa Nowa Era

Stacja, na której nie występują dni i noce polarne:

Stacja, w której zanotowano najniższą temperaturę na Ziemi (-89,2°C):

Stacja, w której dzień polarny i noc polarna trwają po 6 miesięcy:

Stacja położona najbliżej lodowca szelfowego Rossa:

Jedyna polska stacja badawcza w Antarktyce:

Stacja o współrzędnych geograficznych 78°30'S, 106°50'E:

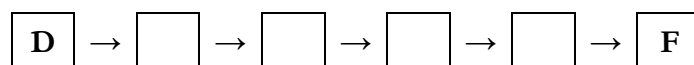
Zadanie 4. Wymienione określenia podziel na cechujące Arktykę, cechujące Antarktykę oraz wspólne dla obu obszarów – wpisz określenia do tabeli. [0-11 pkt]

- *badania naukowe* • *brak działalności górniczej* • *dni i noce polarne* • *góry lodowe* • *Inuici* •
- *niedźwiedź polarny* • *pingwin cesarski* • *Półwysep Antarktyczny* • *Stacja polarna Hornsund* •
- *Svalbard* • *Vinson* •

Arktyka	Arktyka i Antarktyka	Antarktyka

Zadanie 5. Przedstaw w formie modelu przyczynowo-skutkowego wydarzenia, które mogą doprowadzić do zatopienia najniżej położonych obszarów nadmorskich. Użyj oznaczeń literowych. [0-2 pkt]

- A. *Wzrost temperatury powietrza na Ziemi.*
- B. *Topnienie lodowców i lądolodów na obszarach polarnych.*
- C. *Spotęgowanie efektu cieplarnianego poprzez zatrzymywanie zwrotnego promieniowania Ziemi.*
- D. *Zwiększona emisja CO₂, metanu i innych gazów do atmosfery.*
- E. *Podniesienie poziomu wód w oceanach.*
- F. *Zatopienie najniżej położonych obszarów nadmorskich.*

Zadanie 6. Przyporządkuj wymienionym badaczom obszarów polarnych właściwe osiągnięcie – wpisz w okienko wybrane oznaczenie literowe. [0-5 pkt]

Fridtjoef Nansen
i Otto Sverdrup		A. <i>Udział w pierwszej wyprawie (1898 r.), która zimowała w Antarktyce na statku „Belgica”.</i>
Roald Amundsen		B. <i>Zdobycie obu biegunów Ziemi w ciągu jednego roku (1995 r.).</i>
Henryk Arctowski
i Antoni Dobrowolski		C. <i>Pierwsze zdobycie bieguna północnego (1909 r.), obecnie kwestionowane ze względu na niedokładne obliczenia badacza.</i>
Marek Kamiński		D. <i>Pierwsze przejście Grenlandii ze wschodu na zachód (1888r.).</i>
Robert Edwin Peary		E. <i>Pierwsze zdobycie bieguna południowego (1911 r.).</i>

Zadanie 7. Poniższe grafiki przedstawiają herb Związku Australijskiego oraz osobliwości fauny Australii i Oceanii. Wybierz właściwe warianty odpowiedzi tak, aby zdania były prawdziwe. [0-5 pkt].

Rycina 1

ŹRÓDŁO: Internet, Grafika

Rycina 2

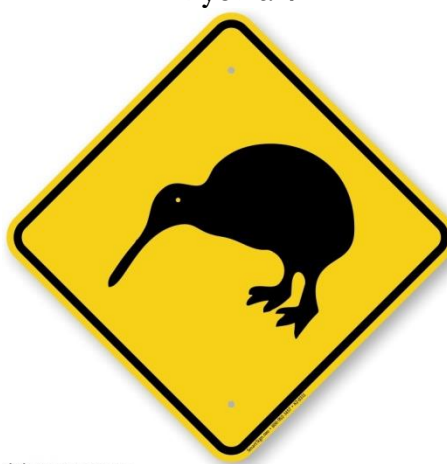
ŹRÓDŁO: Internet, grafika

Rycina 3

ŹRÓDŁO: Internet, grafika

Rycina 4

ŹRÓDŁO: Internet, grafika

Najmniejszy kontynent na Ziemi zamieszkują gatunki roślin i zwierząt zaliczane do endemitów, czyli organizmów, które

a	<i>pojawiły się najpóźniej w ewolucji ze wszystkich organizmów</i>
b	<i>przetrwały bez zmian epokę lodowcową</i>
c	<i>przetrwały jedynie na tym obszarze dzięki izolacji geograficznej</i>
d	<i>występują powszechnie na całej planecie.</i>

Kangur i emu zostały uwiecznione w herbie Związku Australijskiego. Kangur należy do torbaczy, podobnie jak:

a	<i>kiwi</i>
b	<i>koala</i>
c	<i>kolczatka</i>
d	<i>termit</i>

Natomiast emu należy do nietotów, podobnie jak:

a	<i>kiwi</i>
b	<i>koala</i>
c	<i>kolczatka</i>
d	<i>termit</i>

Emu występuję naturalnie jedynie

a	<i>na Nowej Gwinei</i>
b	<i>na Nowej Zelandii</i>

Na rycinie 3 uwieczniono koalę, którego ulubionym pokarmem są liście

a	<i>bambusa</i>
b	<i>eukaliptusa</i>

Zadanie 8. Poniższe zdania dotyczą sytuacji społeczno-gospodarczej Afryki i wybranych państw tego kontynentu. W każdym podpunkcie wybierz i zaznacz jeden poprawny wariant. [0-6 pkt]

8.1. *Afrykę zamieszkuje ok. 1.380 mln osób, co sprawia, że pod względem zaludnienia kontynent ten zajmuje na świecie miejsce...*

- a) *pierwsze.* b) *drugie.* c) *trzecie.* d) *czwarte.*

8.2. *Ludność jest w Afryce rozmieszczona nierównomiernie, a najgęściej zaludnione obszary to m.in.*

- a) *Ahaggar i Tibesti.* b) *dolina i delta Nilu.*
c) *Kotlina Konga i Kotlina Libijska.* d) *Nizina Senegalu i Kotlina Nilu Białego.*

8.3. *Za kolebkę ludzkości, gdzie odnaleziono szczątki praczłowieka sprzed ponad 3 mln lat, uważa się tereny dzisiejszej...*

- a) *Angoli.* b) *Etiopii.* c) *Libii.* d) *Nigerii.*

8.4. *W strefie Sahelu podstawową formę gospodarowania stanowi pasterstwo koczownicze, uwarunkowane m.in.*

- a) *dużym urozmaicheniem rzeźby terenu.* b) *oddziaływaniem cyrkulacji monsunowej.*
c) *okresowo suchym klimatem.* d) *występowaniem żyznych gleb.*

8.5. *Do państw afrykańskich najbardziej zasobnych w surowce mineralne należy...*

- a) *Egipt.* b) *Madagaskar.* c) *RPA.* d) *Sudan.*

8.6. *W Afryce turystyka obecnie rozwija się najbardziej dynamicznie w...*

- a) *Libii, Tunezji i Egipcie.* b) *Nigrze, Czadzie i Mali.*
c) *Rwandzie, Burundi i Ugandzie.* d) *Seszelach, Mauritiusie i Kenii.*

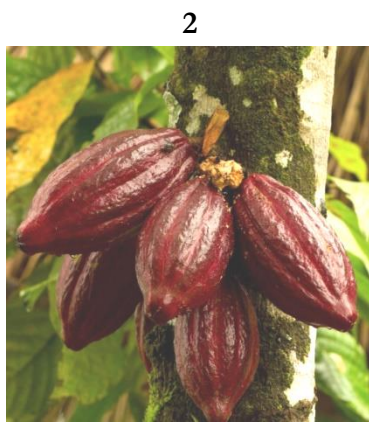
Zadanie 9. Z Ameryk – Nowego Świata – pochodzi wiele roślin uprawianych dziś na innych kontynentach. Przyporządkuj opisom odpowiednie nazwy roślin. **[0-6 pkt]**

A. Pochodzące z Meksyku zboże o owocostanach w postaci kolby; można je spożywać na surowo, po ugotowaniu lub uprażeniu; daje najwyższe plony ze wszystkich zbóż; największym producentem tego zboża są Stany Zjednoczone.

B. Nasiona tej – zaliczanej do używek – rośliny, po wysuszeniu i sproszkowaniu, służą m.in. do wyrobu czekolady, można z nich także sporządzić napój; roślina pochodzi z Ameryki, ale obecnie jej najwięksi światowi producenci to kraje afrykańskie z nad Zatoką Gwinejskiej.

C. Jest to roślina bulwiasta przywieziona do Europy z obszarów górskich Ameryki Południowej; niegdyś bardzo popularna na polskich stołach.

• bataty • kakaowiec • kawa • kukurydza • pszenica • ziemniaki •

Podaj nazwy roślin przedstawionych na fotografii

Fotografia (numer)	Nazwa rośliny
1	
2	
3	

Zadanie 10. Amazonia jest porośnięta największym na świecie kompleksem wilgotnych lasów równikowych, jednak od kilkudziesięciu lat trwa jej intensywne wylesianie. Podane określenia podziel na przyczyny [P] i skutki [S] tego procesu. [0-4 pkt]

Budowa drogi transamazońskiej. ☐

Pozyskiwanie terenów pod uprawę. ☐

Uruchomienie erozji gleb. ☐

Uwalnianie do atmosfery CO₂. ☐

Eksploatacja surowców mineralnych metodą odkrywkową. ☐

Pozyskiwanie wybranych, cennych gatunków drzew. ☐

Zmniejszenie liczebności plemion indiańskich. ☐

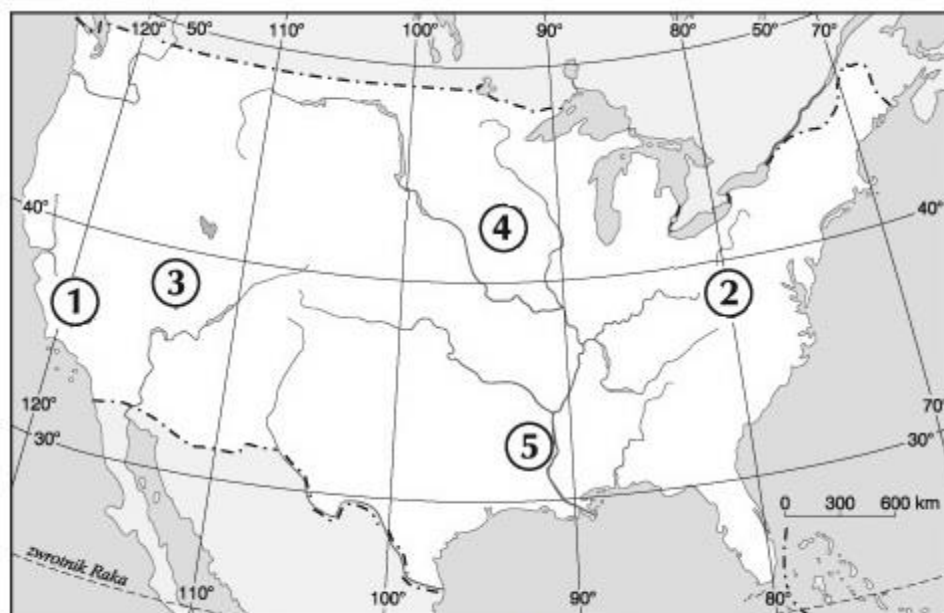
Zmniejszenie różnorodności gatunkowej wilgotnych lasów równikowych. ☐

Zadanie 11. Uzupełnij wybranymi z podanych określeń opisy czterech amerykańskich miast. [0-7 pkt]

- Death Valley • Floryda • Głowa Cukru • Huron • Kalifornia • megalopolis •
- Michigan • samby • San Andreas • Silicon Valley • tanga •

Nowy Jork to największa metropolia USA – światowe centrum biznesu, finansów, mediów, sztuki, mody, z siedzibą ONZ – wchodząca w skład największego amerykańskiego, ciągnącego się wzdłuż wschodniego wybrzeża od Bostonu po Waszyngton na przestrzeni prawie tysiąca kilometrów. Drugie z trzech największych miast amerykańskich – **Chicago** – jest położone nad Jeziorem Jest to ważny ośrodek handlowo-finansowy i przemysłowy, z siedzibami koncernów Boeing czy General Electric. Jest ono również największym skupiskiem Polaków poza granicami naszego kraju. **Los Angeles** to najludniejsze miasto amerykańskiego stanu, światowa stolica przemysłu filmowego. Miasto jest zlokalizowane na obszarze sejsmicznym w pobliżu uskoku Obszar zurbanizowany zachodniego wybrzeża, do którego należy Los Angeles, obejmuje również najstarszą technopolię – **Rio de Janeiro** – co po polsku oznacza „Rzekę Styczniową” – to jedno z dwóch najludniejszych miast brazylijskich, niegdyś stolica kraju, malowniczo położone nad Zatoką Guanabara, nad którą górują granitowe ostańce, m.in. Jest znane także z pięknych plaż i widowiskowych obchodów karnawału z paradą szkół

Zadanie 12. Opisy regionów gospodarczych USA dopasuj do odpowiadających im lokalizacji zaznaczonych na mapie cyframi 1-5. [0-4 pkt]

Na podstawie materiałów dydaktycznych wydawnictwa Nowa Era

A. Region o silnie rozwiniętym górnictwie (eksploatacja węgla kamiennego, gazu ziemnego i rud żelaza), przemyśle przetwórczym (m.in. hutnictwo, przemysł samochodowy oraz przemysł high-tech), z dobrze rozwiniętą siecią dróg wodnych i lądowych.

B. Ważny region rolniczy związany z uprawą bawełny, trzciny cukrowej, ryżu i cytrusów, oraz przemysłowy z dobrze rozwiniętym przemysłem petrochemicznym w oparciu o eksploatację ropy naftowej i gazu ziemnego, także z dna Zatoki Meksykańskiej.

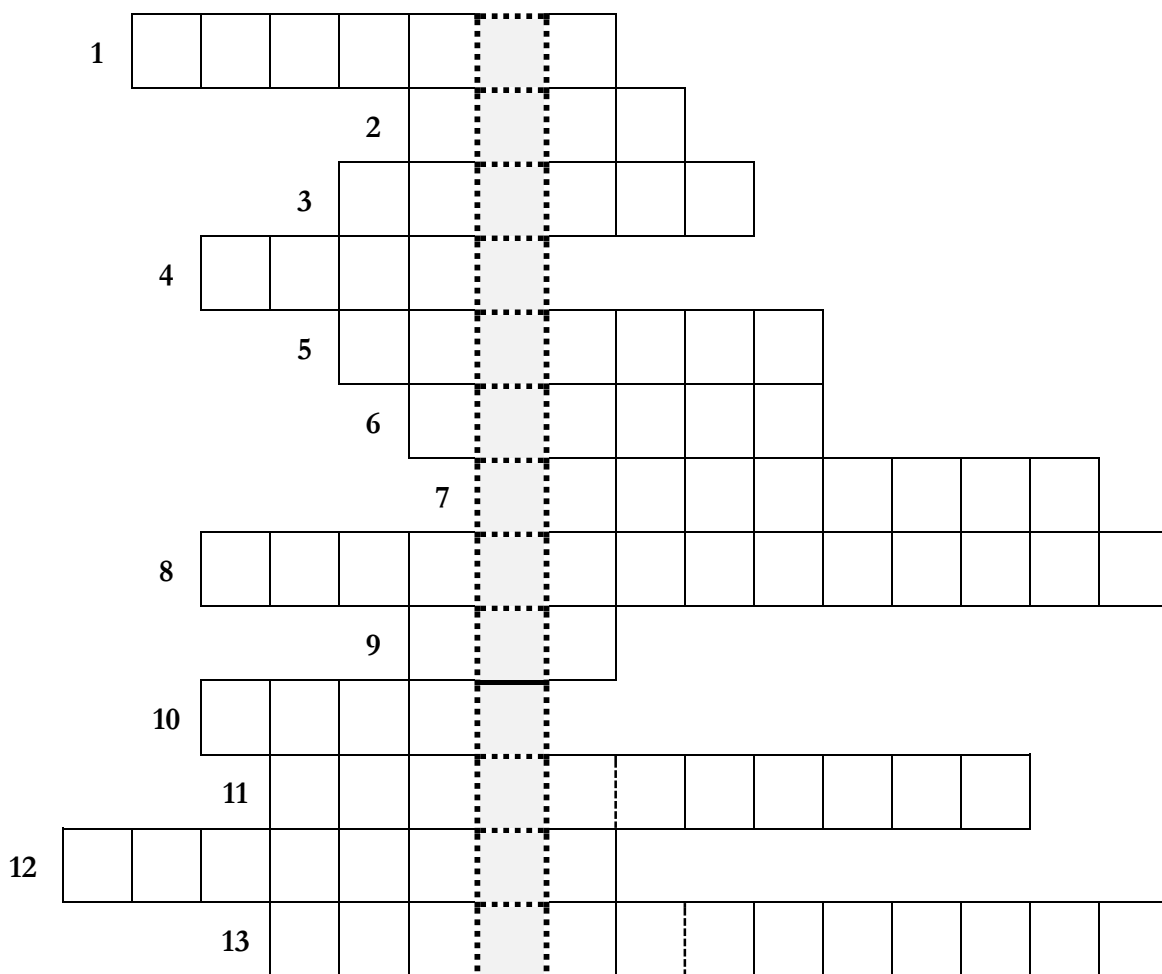
C. Region rolniczy, gdzie na dużą skalę uprawia się przede wszystkim kukurydzę, soję i pszenicę oraz hoduje trzodę chlewną i bydło mleczne.

D. Obszar o silnie rozwiniętym przemyśle high-tech (głównie lotniczy, elektroniczny, biotechnologiczny), a w rolnictwie wyróżnia się uprawa cytrusów oraz winorośli.

Opis	Lokalizacja (numer na mapie)
A	
B	
C	
D	

Zadanie 13. Rozwiąż krzyżówkę o Azji. [0-13 pkt]

1. Największy na świecie półwysep.
2. Największa pustynia kontynentalna na świecie; rozciąga się w Chinach i Mongolii.
3. Święta rzeka wyznawców hinduizmu.
4. Najwyżej położona wyżyna.
5. Najniższa kasta w tradycyjnie schierarchizowanym społeczeństwie Indii.
6. Lokalna nazwa cyklonu tropikalnego we wschodniej Azji.
7. Proces geologiczny polegający na podsuwaniu się jednej płyty litosferycznej pod drugą, związany z granicami płyt występującymi m.in. wzdłuż Wysp Japońskich oraz Wielkich Wysp Sundajskich.
8. Obszar położony poniżej poziomu morza wypełniony wodą; największą głębokość osiąga w Jeziorze Bajkał.
9. Najważniejsza roślina użytkowa południowo wschodniej Azji.
10. Borealny las iglasty półkuli północnej; formacja ta zajmuje znaczną część Syberii.
11. Tektoniczne jezioro o bardzo dużym zasoleniu (ok. 230‰), którego lustro wody znajduje się na wysokości ok. 420 m p.p.m.
12. Góry z najwyższym szczytem świata – znajduje się tutaj 10 z 14 ośmiotysięczników.
13. Region we wschodnich Chinach cechujący się bardzo dużą gęstością zaludnienia oraz dużym natężeniem działalności gospodarczej.

Zadanie 14. Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy oceń poprawność poniższych zdań i podziel je na prawdziwe oraz fałszywe używając podanego kodu. [0-5 pkt]

- A. Większość państw Bliskiego Wschodu cechuje położenie nad Zatoką Bengalską.
- B. Obecnie pięć państw regionu należy do OPEC – Arabia Saudyjska, Kuwejt, Irak, Iran i Zjednoczone Emiraty Arabskie.
- C. Prawie wszystkie państwa regionu łączy dominująca religia – islam; wyjątkiem jest Iran, którego społeczeństwo wyznaje hinduizm.
- D. Mekka i Medyna to dwa duże miasta w Arabii Saudyjskiej, będące celem turystyki religijnej.
- E. Od 2016 roku, w którym uruchomiono w Polsce gazoport w Świnoujściu, Polska importuje skroplony gaz ziemny z Kataru.

Zdania prawdziwe:

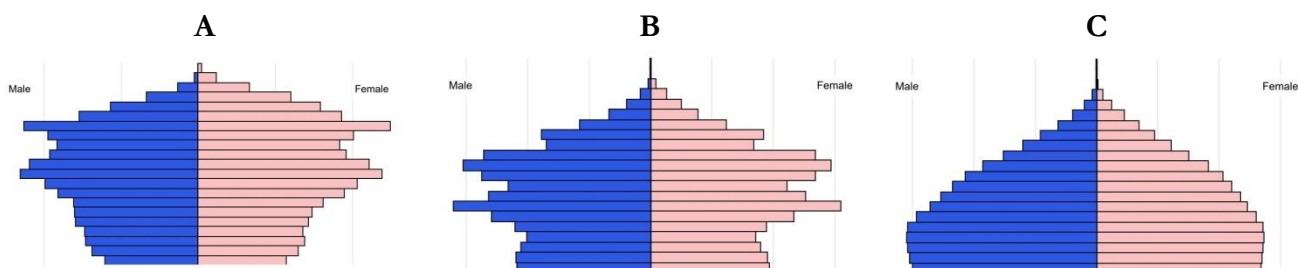
--	--	--	--	--

Zdania fałszywe:

--	--	--	--	--

Zadanie 15. Przyporządkuj właściwe nazwy państw azjatyckich, korzystając z informacji zawartych w tabeli oraz przedstawionych na piramidach płci i wieku **[0-3 pkt]**

- Japonia • Chiny • Indie

Państwo	Liczba ludności [mln]	Gęstość zaludnienia [os./km ²]	Piramida płci i wieku (litera)	Dominujące wyznanie	Wybrana marka
	1.398	150	B	ateizm	Huawei
	1.339	451	C	hinduizm	Tata
	125	342	A	szintoizm z buddyzmem	Toyota

Źródło danych: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/>

Zadanie 16. Dobierz w pary określenia: **[0-5 pkt]**

Alpy, Karpaty, Pireneje

☐

A. czynne wulkany

Apeniński, Iberyjski, Skandynawski

☐

B. góry o budowie fałdowej, z orogenezy alpejskiej

Ebro, Rodan, Tyber

☐

C. jeziora tektoniczno-lodowcowe północnej Europy

Etna, Hekla, Wezuwiusz

☐

D. największe europejskie półwyspy

Ładoga, Wener, Wetter

☐

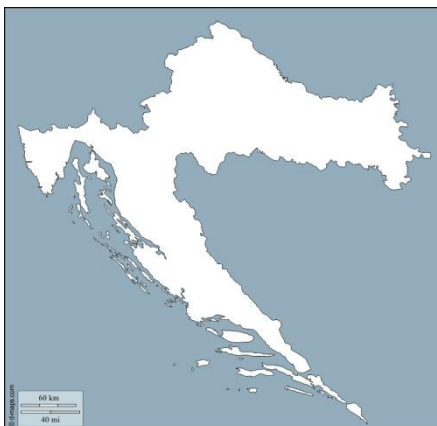
E. rzeki uchodzące do Morza Śródziemnego

Zadanie 17. Grafiki przedstawiają kontury wybranych europejskich państw (w różnych skalach) i są opisane literami. Do opisu dopasuj właściwe państwo spośród podanych – w miejscu przeznaczonym na odpowiedź wpisz literę. [0-5 pkt]

A.

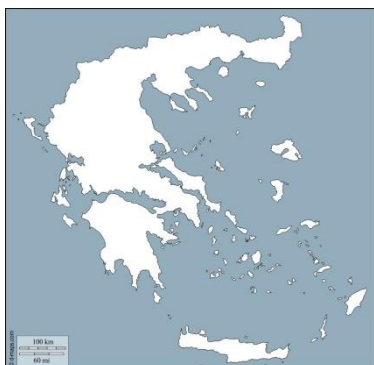
B.

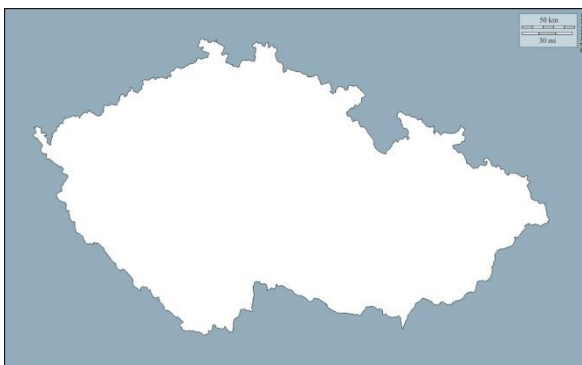
C.

D.

E.

Jest najmłodszym wśród państw UE – przystąpiło do tej organizacji w 2013 r.

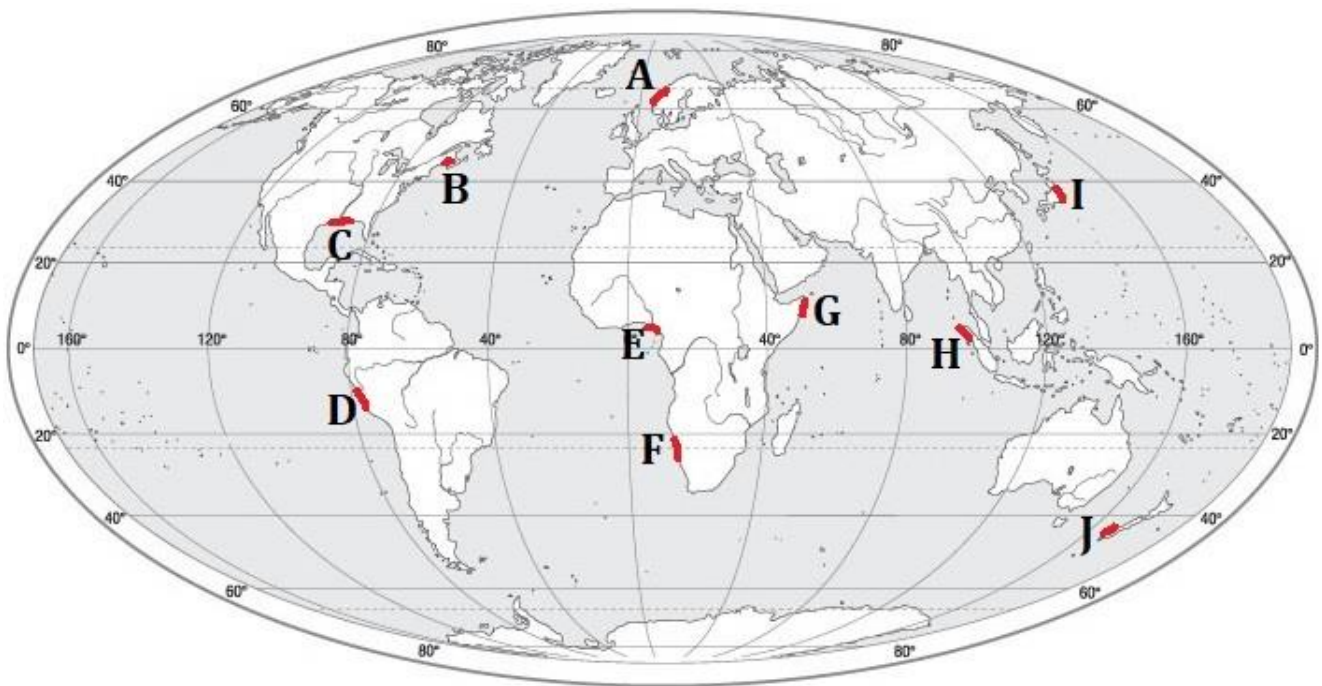
Państwo to przystąpiło do UE w tym samym roku co Polska – 2004.

Państwo to nie należy i nigdy nie należało do UE.

Umowne określenie procesu prowadzącego do wystąpienia tego państwa z UE to „brexit”.

Państwo to ma większą liczbę ludności od Polski.

Zadanie 18. Na mapie zaznaczono wybrane fragmenty wybrzeży. Do poniższych opisów dopasuj odpowiednie wybrzeże – posłuż się oznaczeniami literowymi. [0-8 pkt]

Na podstawie materiałów dydaktycznych wydawnictwa Nowa Era

Wybrzeże jest opływane przez zimny prąd morski, który przyczynił się do powstania pustyni. ☐

W grudniu 2004 r. miało tu miejsce podwodne trzęsienie ziemi, które wywołało potężną falę tsunami. ☐

Jest to wybrzeże fiordowe objęte ochroną Parku Narodowego Fiordland. ☐

Wybrzeże cechujące się występowaniem pływów o rekordowej amplitudzie (około 20 m). ☐

Wzdłuż wybrzeża występują żyzne łowiska morskie, do czego przyczyniło się m.in. zjawisko upwellingu oraz zimny prąd Peruwiański. ☐

Z szelfu w pobliżu wybrzeża wydobywa się ropę naftową i gaz ziemny. ☐

Wybrzeże zostało silnie zanieczyszczone ropą naftową na skutek eksplozji na platformie wiertniczej Deepwater Horizon w kwietniu 2010 r. ☐

W pobliżu wybrzeża grasują współcześni piraci morscy. ☐

Zadanie 19. Uporządkuj podane państwa według wskazanych cech posługując się kodem literowym.
[0-4 pkt]

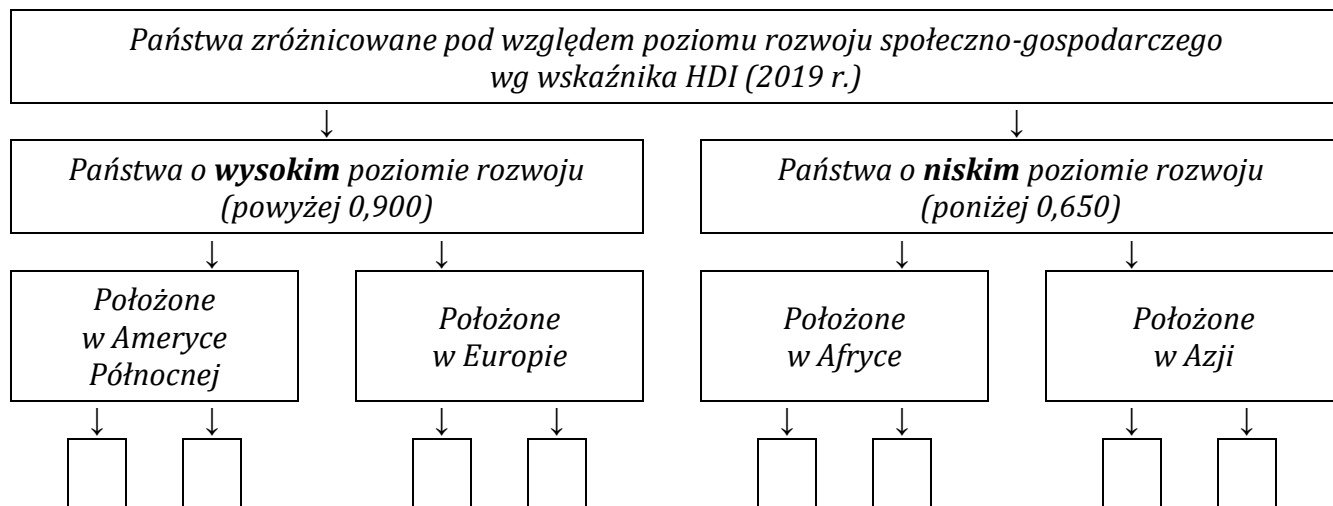
A. Ethiopia

E. Niemcy

B. Indie

F. Nigeria

H. USA

Brudnopis (nie podlega ocenie)